

Lahti

***Kestävän kaupunki-
liikkumisen ohjelma
2021-2025***

5.6.2023 LUONNOS

Johdanto

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman (SUMP) avulla kaupunki ohjaa ja kannustaa siirtymään kohti kestävämpiä liikkumismuotoja. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tavoitteena on edesauttaa liikkumisen osalta Lahden hiilineutraalisuustavoitteen 2025 ja kestävästä liikkumisen kulkutapaosuuden 2030 toteutumista. Lahdessa kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelma laaditaan yleiskaavan kanssa samassa jatkuvassa prosessissa, jota kutsutaan nimellä Lahden suunta.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (SUMP) tulee sanoista Sustainable Urban Mobility Plan, joka on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot: kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja autoilun. Ohjelman päämääränä on luoda sujuvaa, kestävästä, turvallista, viihtyisää liikkumisympäristöä ja uutta liikkumiskulttuuria Lahteen. Työn kantavia teemoja ovat poikkihallinnollisuus, avoin ja vastuullinen yhteistyö asukkaiden ja sidosryhmien kanssa sekä päättäjien sitouttaminen. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma tulee EU:n TEN-T-asetusuudistuksen myötä pakolliseksi kaupunkisolmukohdissa, joihin Lahden kaupunkiseutu uudistetussa asetuksessa lukeutuu.

Komission ohjeistuksen mukaan ohjelmalla tulee olla selkeä poliittinen visio ja pitkän aikajänteen tavoitteet ja siinä otetaan huomioon kaikki kulkumuodot ja käyttäjäryhmät. Ohjelman toimenpiteiden avulla pyritään ratkaisemaan kaupunkiliikkumisen ongelmia liittyen liikenteen päästöihin, liikkumisen sosiaaliseen ja taloudelliseen oikeudenmukaisuuteen sekä edesauttamaan entistä viihtyisämmän ja terveellisemmän liikkumisympäristön kehittämistä.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma laaditaan Lahdessa nyt toista kertaa. Ohjelma käsittää keskeisimmät kaupunkitasoiset toimet kestävästä kaupunkiliikkumisen edistämiseksi vuoteen 2035 mennessä. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 luonnoksessa on päivitetty edellisen ohjelman teemakokonaisuuksien ja toimenpiteiden tilanne ja ryhmitelty teemakokonaisuudet kaupungin nykyisen strategian mukaisiksi. Samalla on tunnistettu uusia, kaupungin strategian mukaisia, teemakokonaisuuksia, joiden kehittämiseen ja toteuttamiseen tarvitaan toimenpiteitä. Uusia teemakokonaisuuksia ovat 1) Citylogistiikka eli kaupungin sisäinen jakeluliikenteen kehittäminen, 2) Viihtyisä ja esteetön kävelyn ja pyöräilyn ympäristö, 3) Palveluverkon ja liikenteen suunnittelun yhteistyön kehittäminen ja 4) Sähköisen liikenteen edistäminen. Teemakokonaisuuksia täydennetään tarkemmalle toimenpidetasolle ehdotusvaiheessa.

Toimenpidekokonaisuudet 2021-2025

Lahden kestävän liikkumisen ohjelman 2021–2025 teemakokonaisuudet on koottu Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteisten kestävyysteemaisten strategiaotsikoiden alle: Kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva. Ehdotetut uudet teemakokonaisuudet on esitetty kaaviossa vihreällä ja niitä täydennetään tarkemmalle toimenpide- ja toimenpiteiden tasolle ehdotusvaiheessa.

Kestävästi elinvoimainen

Koululaisten kestävän liikkumisen edistäminen

Kestävän työmatkaliikkumisen edistäminen

Keskustavisio ja liikennestrategia

Liikenneturvallisuus

Citylogistiikka

Kestävästi hyvinvoiva

Pyöräilyn tavoiteverkko

Kestävän liikkumisen viestintä

Kaupunkipyöräjärjestelmä

Viihtyisä ja esteetön kävelyn ja pyöräilyn ympäristö

Palveluverkon ja liikenteen suunnittelun yhteistyön kehittäminen

Kestävästi uudistuva

Joukkoliikenteen kehittäminen

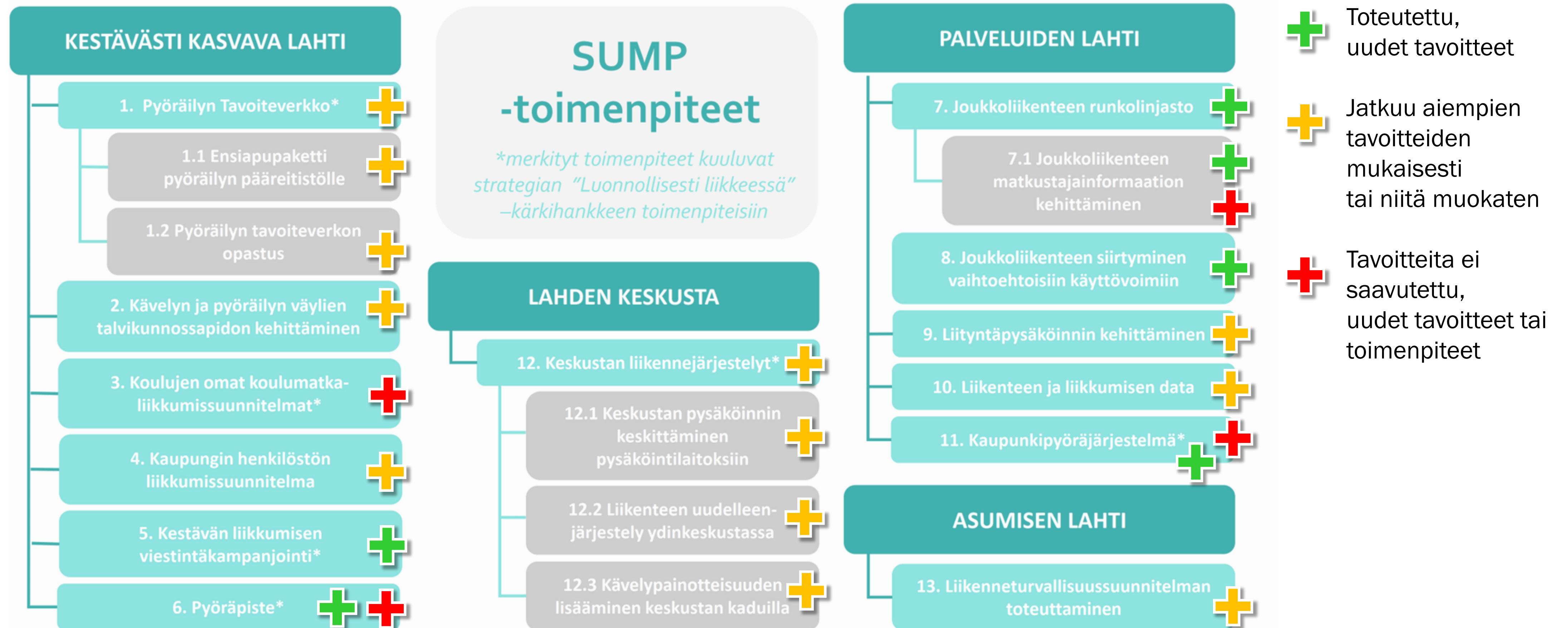
Liityntäpysäköinnin kehittäminen

Liikenteen ja liikkumisen data

Sähköisen liikenteen edistäminen

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2017-2020 toteutusaste

Viereisessä kaaviossa on esitetty Lahden ensimmäisen kestävän liikkumisen ohjelman 2017-2020 toimenpiteiden toteutumistasite. Moni asia on edistynyt suunnitellusti, mutta osa toimenpiteistä on jäänyt toteutumatta. Ensimmäisen ohjelman toimenpiteistä osa jatkuu myös ennallaan kohti tavoitteita 2030-luvulla. Vihreällä merkityt kohteet ovat toteutuneet ja niillä voi olla uusia tavoitteita. Keltaisella merkittyjen kohteiden toteutus jatkuu aiempien tavoitteiden mukaisesti tai niitä muokaten. Punaisella merkittyjen kohteiden tavoitteita ei ole saavutettu ja niille on asetettu uudet tavoitteet tai toimenpiteet.

Kestävästi elinvoimainen

Koululaisten kestävä liikkuminen

Toimenpiteen tavoitteena on toteuttaa kaikille Lahden kouluille omat liikkumissuunnitelmat. Koulujen omat liikkumissuunnitelmat kehitetään koulukohtaisesti ja -vetoisesti. Kunkin koulun oppilaiden ja opettajien kanssa määritellään ne toimenpiteet, joilla koulu edistää kestävien kulkutapaosuuksien kasvua. Mallina muille kouluille toimii Tiirismaan koulun kestävä liikkumisen ohjelma, joka on tehty osana Paavolan kampuksen kestävä liikkumisen hanketta. Koulumatkasuunnitelmat päivitetään ja toimenpiteen jalkautumisen seuraamista jatketaan joka 4. vuosi tehtävän koulumatkakyselyn tulosten avulla. Koulujen liikkumissuunnitelmien pohjalta pyritään parantamaan liikenneturvallisuutta koulujen läheisyydessä. Lisäksi koululaisten liikkumisympäristöjä parannetaan kytkemällä keskeisiä koulureittejä osaksi kävelyn tavoitteellisia laatureittejä, joilla erityistä huomiota kiinnitetään kävely-ympäristön viihtyisyyteen.

Lisäämällä lasten ja nuorten koulumatkaliikuntaa halutaan parantaa lasten ja nuorten yleistä hyvinvointia ja jaksamista sekä edistää terveyttä pidemmällä aikavälillä. Samalla lapset ja nuoret oppivat arkiliikkumisen osalta terveitä elämäntapoja, millä tavoitellaan tulevaisuudessa terveitä ja jaksavia aikuisia. Viestinnän ja yhteistyön avulla kannustetaan lapsia ja nuoria valitsemaan kestäviä liikkumismuotoja koulumatkoille.

Koulumatkaliikkuminen on myös osa Lahden seudun terveys- ja ympäristöohjelmaa nimeltä ”Luontoaskel terveyteen”. Tämä kymmenvuotinen ohjelma käynnistyi 2022 ja tekee näkyväksi ja ymmärrettäväksi luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin yhteyttä.

Kestävä työmatkaliikkuminen

Toimenpiteen tavoitteena on edistää Lahden hiilineutraaliustavoitteita sekä työntekijöiden jaksamista sujuvan työmatkaliikenteen ja työmatkaliikkumisen kautta. Hiilineutraaliustavoitteisiin voi vaikuttaa kehittämällä työmatkaliikennettä kestävämpään suuntaan, sillä moottoriliikenne tuottaa tällä hetkellä lähes puolet kaupungin hiilidioksidipäästöistä. Tähtäimessä on houkutteleva ja sujuva joukkoliikenne, joka toimii yhdessä muiden kestävästi liikkumisen muotojen kanssa. Viestimällä työmatkaliikunnan ilmasto- ja terveysvaikutuksista tehokkaasti kannustetaan valitsemaan kestävästi liikkumisen tapa yksityisautoilun sijaan.

Seuraavina vuosina jatketaan kaupungin henkilöstön työmatkaliikkumisen suuntaamista kestävämpiin kulkumuotoihin muun muassa pysäköintimahdollisuuksia säätelemällä, sosiaalitulojen laadukkuuteen panostamalla, pyöräpysäköinnin mahdollistamisella, työsuhdematkalippuja tarjoamalla sekä työhyvinvointipalkinnon jakamisella. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet avata kaupungin virka-autoja yhteiskäyttöautoiksi virka-ajan ulkopuolella ensin henkilöstön ja myöhemmin kaupunkilaisten käyttöön. Siirtymistä kestävämpiin työmatkaliikkumisen muotoihin pyritään seuraamaan ja edistämään havaintojen perusteella.

Työmatkaliikkumisen pilotti rahoitetaan NetZeroCities Pilot -ohjelman kautta, johon Lahti valittiin mukaan keväällä 2023. Ilmastoneutraaleja ja älykkäitä kaupunkeja koskevan EU-mission valitut kaupungit saavat räätälöityä tukea ilmastososiaalisen laadun parantamiseen ja toimeenpanoon komission rahoittamalta NetZeroCities-missioalustalta. Pilottiin osallistuvat Lahden kaupungin lisäksi Päijät-Sote, LUT-yliopisto, LAB-ammattikorkeakoulu ja alueen yrityksiä.

Keskustavisio ja liikennestrategia

Toimenpiteen tavoitteena on luoda edellytykset elinvoimaiselle ja elävälle kaupunkikeskustalle, edistämällä kestäviä kulkutapoja. Lopputuloksena on kävelypainotteinen, viihtyisä ja elinvoimainen keskusta, joka on helposti saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla.

Kestäviä kulkutapoja eli kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä edistetään keskustassa parantamalla keskustan kävely- ja pyöräilyreitit sekä kehittämällä toimivaa, palvelevaa ja helppokäyttöistä joukkoliikennettä. Katupuita ja muuta kaupunkivihreää lisäämällä vahvistetaan kaupunkiympäristön viihtyisyyttä. Kestävien kulkutapojen lisääminen parantaa keskustan ilmanlaatua ja liikenneturvallisuutta sekä vähentää liikenteen melua.

Kestävien kulkutapojen käyttäjämäärän lisääminen edellyttää rohkeaa asennetta ja jatkuvia kehitys- ja edistämistoimia. Jalankulku on erotettava pyöräilystä, ja pyöräily edelleen autoliikenteestä kaikkien kulkuvälineiden sujuvan liikenteen takaamiseksi. Keskustan alueella pyritään minimoimaan autoliikenne, ja jäljelle jäävän liikenteen ajonopeuksia lasketaan kestäviä kulkutapoja käyttävien liikenneturvallisuuden takaamiseksi. Kestävien liikkumismuotojen kulkuväylien viihtyisyyteen ja turvallisuuteen panostetaan, jotta liikkuminen on helppoa, sujuvaa ja houkuttelevaa myös ilman autoa.

Vuoden 2023 aikana Lahdessa laaditaan vuorovaikutteisessa suunnittelu-prosessissa Keskustavisio 2040, joka tarkoittaa ehdotusvaiheessa tämän toimenpiteen sisältöjä

Liikenneturvallisuus

Toimenpiteen tavoitteena on kestävien liikkumismuotojen liikenneturvallisuuden parantaminen ja liikenneturvallisuus-suunnitelman jatkuva toteuttaminen. Liikenneturvallisuus ja -kasvatustyön tueksi on laadittu laaja-alainen ja monipuolinen toimintasuunnitelma, johon on kerätty sekä liikenneympäristön turvallisuuden lisäämiseen tähtääviä että liikennekasvatuksen ja viestinnän konkreettisia keinoja.

Kestävien liikennemuotojen käyttömukavuuden ja olosuhteiden parantaminen lisää niiden turvallisuutta. Pyöräilyn pääreitistön kehittämistyössä jatketaan myös kävelyn ja pyöräilyn liikenneturvallisuuden kehittämistä erottamalla pyöräliikenne kävelyteistä ja autoliikenteestä. Jotta keskustan läpi kulkevat pyöräilyn pääreitit saadaan turvallisiksi ja sujuviksi on autoliikennettä esimerkiksi Vesijärvenkadulla hajautettava nykyistä useammalle reitille autojen määrän, ja niistä aiheutuvan melutason pitämiseksi kohtuullisella tasolla. Lisäksi tuetaan keskustan kehäalueen sisäpuolelle jäävän autoliikenteen ajonopeuden laskemista kestävien liikkumismuotojen liikenneturvallisuuden edistämiseksi.

Citylogistiikka

Citylogistiikalla tarkoitetaan kaupungin sisäistä jakelu- ja kuljetusliikennettä. Toimenpiteen tarkoituksena on kehittää ja tehostaa kaupungin sisäistä raskasta jakeluliikennettä niin, että se ohjautuu pois keskustan alueelta. Tämä vähentää keskustan ruuhkautumista ja haitallisia ympäristövaikutuksia ja mahdollistaa viihtyisämmän ja turvallisemman ympäristön kestävien liikkumismuotojen käyttäjille.

Citylogistiikan kehittämiseksi tuetaan erilaisia hankkeita, kuten LAB:in hallinnoimaa ”Viimeinen kilometri Lahti” -hanketta, jossa tarkastellaan tavarakuljetusten nykytilaa ja viimeisiä etappeja, niihin liittyviä haasteita ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Hankkeessa suunnitellaan ja kuvataan tavarakuljetusten toimintamalli käyttämällä esimerkkinä yhtä tai kahta Lahden kaupunginosaa ja määritetään jakeluratkaisuja ja niiden tarvitsemia kaupunki-infraan liittyviä vaatimuksia. Hankkeen tavoitteena on suunnitella ja luoda sellainen toimintamalli, joka hyödyntää ja tehostaa jo olemassa olevia toimintamalleja, ja vähentää raskaan liikenteen määrää tiiviisti rakennetulla alueella.

A photograph of two women walking on a gravel path through a forest in autumn. The trees have yellow and green leaves, and the sun is shining from the top left, creating a lens flare. The woman on the left is wearing a white coat and sunglasses, while the woman on the right is wearing a beige coat and red shoes. The path is covered with fallen leaves and leads into the distance.

Kestävästi hyvinvoiva

Pyöräilyn tavoiteverkko

Toimenpiteen tavoitteena on sujuvan ja nopean pyöräliikenteen mahdollistaminen, kestävän liikkumisen edistäminen kaupungissa ja pyöräilyn turvallisuuden lisääminen eri asuin-, palvelu- ja työssäkäyntialueiden välillä. Kestävää liikkumista tuetaan parantamalla kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita etenkin keskustan alueella, jossa periaatteena on, että jalankulku erotetaan pyöräilystä joko ohjaamalla pyöräily ajoradalle tai erilliselle pyörätielle.

Tavoitteena on 61 kilometriä kattava pääreitistö vuoteen 2030 mennessä. Pyöräilyn pää- ja aluereittejä kehitetään ja päivitetään tarpeen mukaan, ja reitistön palveluita kehitetään. Pyöräilyn tavoiteverkostoon kuuluvilla teillä toteutetaan selkeä ja helposti tulkittava pyöräilyn viitoitussuunnitelma, jonka tavoitteena on suunnitella yhtenäiset ohjaavuusperiaatteet, tiemerkinnot, liikenteenohjauslaitteet sekä viitoitus.

Lisäksi tavoiteverkon talvikunnossapitoa kehitetään, tavoitteena on käyttäjiä kuunnellen pyrkiä hyvään kunnossapitotasoon, esimerkiksi priorisoimalla keväisin hiekoitushiekan poisto pääpyöräreiteiltä. Aiemmin talvikunnossapitoon käytettiin natriumformiaattia sen ympäristöystävällisyyden vuoksi, sillä natriumformiaatti hajoaa maahan osuessaan, eikä siten päädy pohjavesiin. Formiaatin käytöstä kuitenkin luovuttiin kaupunkilaisilta saadun palautteen johdosta. Vaihtoehtoja talvikunnossapidon hoitoon päivitetään ja kehitetään jatkuvasti.

Pyöräilyn liityntäpysäköintiä ja pyöräparkkeja kehitetään turvallisemmiksi ja käyttäjäystävällisemmiksi. Lisäksi edistetään pyörien huoltoon erikoistuneiden pyöräpisteiden perustamista pyöräilyn pääreitistölle. Pyöräpisteissä kaupunkilaisten olisi mahdollisuus huoltaa pyöriään ja saada siihen myös apua.

Kestävän liikkumisen viestintä

Toimenpiteen tavoitteena on kehittää kestävän liikkumisen viestintää ja markkinointia. Viestimällä kiinnostavasti ja monipuolisesti eri kanavilla, lisätään tietoisuutta liikkumisen ilmastovaikutuksista, kerrotaan ajankohtaisista hankkeista sekä kannustetaan kestävään liikkumiseen esimerkiksi Climate Campaigners -ilmastosovelluksen avulla.

Teemaviikoilla, kuten valtakunnallisella pyöräilyviikolla sekä Euroopan liikkujan viikolla järjestetään vuosittain tapahtumia, jotka toteutetaan yhdessä sidosryhmien kanssa. Jatketaan kannustuspalkintojen jakamista, kuten viisaan liikkumisen edelläkävijä -tunnustus vuosittain ympäristökylä-tapahtuman yhteydessä sekä innostetaan paikallisia yrityksiä kannustamaan työntekijöitään kestävämpään liikkumiseen esimerkiksi kehittämällä kaupunkipyöräjärjestelmää ja joukkoliikenteen lippupalveluita.

Kestävän liikkumisen asukasraadin kanssa jatketaan tapaamisia, joissa keskustellaan ajankohtaisista liikkumiseen liittyvistä teemoista ja suunnitelmista. Kokouksissa koottavat muistiot jaetaan esimerkiksi tekniselle- ja ympäristölautakunnalle, sekä joukkoliikennelautakunnalle.

Kaupunkipyöräjärjestelmä

Toimenpiteen tavoitteena on edistää kestävästä liikkumisesta kaupunkipyöräjärjestelmän jatkuvalla kehittämisellä ja laajentamisella. Kaupunkipyöräjärjestelmän tarkoituksena on mahdollistaa pyöräilyn osuuden kasvua kestävien liikkumismuotojen joukossa sekä edistää pyörän asemaa tasavertaisena liikkumisvälineenä auton rinnalla.

Kaupunkipyöräjärjestelmä täydentää joukkoliikenteen palvelutarjontaa ja on tärkeä osa matkaketjua. Kaupunkipyöräjärjestelmän kehittäminen ja laajentaminen on keino kasvattaa kestävästä liikkumistapaa käyttävien käyttäjämääriä ja lisätä kestävästä liikkumisesta tehtyjen matkojen osuutta. Kaupunkipyöräjärjestelmää päivitetään ja tavoitteet sen kehittämiseksi asetetaan käyttäjiä kuunnellen kaupunkipyöräjärjestelmän käyttäjäystävällisyyden ja houkuttelevuuden takaamiseksi. Vuonna 2023 kaupunkipyöräiden määrä Lahdessa on tuplaantunut 500 pyörään ja asemien määrä kasvanut 62 asemaan.

Tavoitteena on mahdollistaa myös kaupunkipyöräiden talvikäyttö rajalliselle määrälle pyöriä ja asemia. Mahdollistamalla osittainen talvikäyttö pyritään kasvattamaan pyöräilyn houkuttelevuutta keskeisillä väylillä ja vyöhykkeillä. Samalla vähennetään autoilun ympäristöhaittoja.

Viihtyisä ja esteetön kävelyn ja pyöräilyn ympäristö

Toimenpiteen tavoitteena on houkutella lahtelaisia liikkumaan kehittämällä kaupunkiympäristöjen viihtyisyyttä sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita. Erityisesti panostetaan katupuiden ja muun kaupunkivihreän lisäämiseen, koska ne tutkitusti lisäävät ympäristön koettua viihtyisyyttä ja liikkujan hyvinvointia. Samalla huolehditaan rakennetun kaupunkiympäristön reittien kytkeytymisestä laajempiin viheralueisiin ja liikuntareitistöihin.

Liikunnalla ja fyysisellä aktiivisuudella on myönteisiä vaikutuksia terveyden lisäksi ilmanlaatuun, melutasoon ja ilmastoon silloin, kun se korvaa motorisoidun liikkumisen. Lahden kaupungissa tapahtuvista henkilöautolla tehdyistä matkoista noin 60 prosenttia on alle kolmen kilometrin mittaisia. Meillä on siis paljon potentiaalia kestävien kulkutapojen lisäämiseen ja henkilöautoliikenteestä aiheutuvien haittavaikutusten vähentämiseen. Muutoksen positiiviset vaikutukset korostuvat erityisesti kaupunkikeskustan kävely- ja pyöräilykokemuksissa.

Esteettömyyttä pyritään parantamaan niin keskustan, kuin luontokohteidenkin kohdalla. Keskustan alueella on käynnissä esteettömyyskartoitus. Esteettömien jalankulkuväylien lisäksi kävelyreittien viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamista jatketaan päivittämällä keskustan alueen liikennejärjestelyjä erottamalla jalkakäytävät muusta liikenteestä sekä tarkastelemalla jatkuvasti jalankulkijoiden turvattomiksi kokemia kadunylityspaikkoja ja parantamalla liikenneturvallisuutta niissä.

Ilmastonmuutos muuttaa erityisesti talvien liikkumisolosuhteita kävely- ja pyöräilyväylillä, joille kertyy toistuvien suojakelien myötä talven hulevesiä, jotka pakkasella jäätyvät liukkaiksi. Toisaalta voimakkaasti ikääntyvän väestön fyysistä aktiivisuutta sekä toiminta- ja liikuntakykyä voidaan taas parhaiten tukea helppokulkuisilla kävelyreiteillä. Tämä asettaa uudenlaisia haasteita erityisesti kävelyreittien talvikunnossapidolle, mutta myös kaupunkisuunnittelulle talvihulevesien määrän vähentämiseksi reiteillä.

Palveluverkon ja liikenteen suunnittelun yhteistyön kehittäminen

Toimenpiteen tavoitteena on lisätä poikkihallinnollista yhteistyötä palveluverkon, kestävä liikunnan ja liikennesuunnittelun välillä ja luoda yhteinen, pysyvä toimintamalli sujuvaan yhteistyöhön. Toimintamallissa on tärkeää mahdollistaa yhteinen keskustelu erilaisten suunnitteluprosessien alkuvaiheessa sekä saada tieto eri palvelualueiden nykytilanteesta ja tulevaisuuden tarpeista kaikkien suunnittelijoiden käyttöön.

Yhteistyötä kehittämällä mahdollistetaan sujuva kaupunkikehitys, lahtelaisten sujuvampi arki sekä parannetaan palveluihin liittyvien ympäristöjen laatua, turvallisuutta ja toimivuutta. Tavoitteena on rakentaa yhdessä viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä, jossa palvelut ovat selkeästi saavutettavissa, millä tahansa kulkuneuvolla.

Poikkihallinnollista yhteistyötä lisäämällä voidaan esimerkiksi parantaa kaupungin toimitilojen saavutettavuutta, esteettömyyttä yleisillä alueilla niiden ympärillä, sekä pyöräpysäköintiratkaisuja. Kouluverkon suunnittelussa voidaan yhteistyötä kehittämällä liikennesuunnittelun keinoin mahdollistaa turvallisempi ja sujuvampi koulumatkaliikuminen kävellen tai pyörällä. Joukkoliikennereittien suunnittelussa voidaan mahdollistaa sujuva saapuminen palveluiden solmukohtiin. Oikea-aikaisella keskustelulla voidaan sovittaa yhteen koulujen lukujärjestyksiä ja joukkoliikenteen aikatauluja niin, että lasten ja nuorten koulupäivät pysyvät mukavan pituisina myös joukkoliikenteen käyttäjille.

Kestävästi uudistuva

Joukkoliikenteen kehittäminen

Toimenpiteen tavoitteina on joukkoliikenteen runkolinjaston jatkuva kehittäminen ja palvelutason parantaminen. Runkolinjasto-suunnitelman tavoitteena on nopeuttaa joukkoliikenteen matka-aikoja, parantaa keskustan reuna-alueiden saavutettavuutta sekä tarjota parempaa palvelutasoa alueilla, joilla asuu runsaasti potentiaalisia joukkoliikenteen käyttäjiä, ja näin lisätä joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kasvattaa sen käyttäjämääriä.

Joukkoliikenteen käytön kasvattamiseksi, sujuvuuden edistämiseksi sekä palvelutason jatkuvaksi parantamiseksi matkustaja-informaatioon ja lipputuotteisiin liittyvien palvelujen kehittämistä tuetaan. Tavoitteena on sellaisia lipputuotteita, jotka mahdollistavat laajemmat matkaketjut yhdistellen erilaisia julkisen liikenteen välineitä ja tapahtumia, kuten VR:n junia, sekä kaupungin sisäisen joukkoliikenteen busseja, tai esimerkiksi jonkin tapahtuman, jonka lippu toimii myös julkisen liikenteen matkalippuna.

Samaan aikaan käyttäjien määrän lisäämisen lisäksi tavoitteena on vähentää joukkoliikenteestä aiheutuvien päästöjä. Vuosien 2021–2025 aikana tehtävissä hankintasopimuksissa 41 % busseista täytyy olla vähäpäästöisiä. Näistä ainakin puolet täytyy olla sähkökäyttöisiä. Toinen puolikas voi olla sähköbussien lisäksi kaasu- tai uusiutuvia polttoaineita käyttäviä busseja. Vuosien 2026–2030 tehtävissä hankintasopimuksissa vastaava osuus on 59 %.

Liityntäpysäköinnin kehittäminen

Toimenpiteen tavoitteena on suunnitella ja lisätä liityntäpysäköintipaikkoja tai -alueita Lahden ja kaupunkiseudun kuntien runkolinjastoalueella. Liityntäpysäköinti mahdollistaa laajemmat matkaketjut aiempaa paremmin ja kannustaa joukkoliikenteen käyttöön. Kestävien liikkumismuotojen lisäämisen edistämiseksi on tärkeää, että pyöräpaikkoja on riittävästi, oikeissa paikoissa ja ne ovat laadukkaita. On erittäin tärkeää, että pysäköintipaikat koetaan turvallisiksi, jotta matkaketjuihin tuntuisi mielekkäältä lisätä esimerkiksi pyörällä kuljettuja osuuksia.

Matkakeskuksen liityntäpysäköinnin kehittäminen on kaupungin keskeisiä tavoitteita ja vuonna 2023 on käynnissä matkakeskuksen liityntäpysäköinnin tarveselvitys, jonka pohjalta suunnitellaan jatkotoimia. Tavoitteena on tulevaisuudessa lisätä matkakeskuksessa liityntäpysäköintipaikkojen määrää 600:aan, ja tarjota vähintään 700 paikkaa pyörille sekä parantaa pyörien säilytysturvallisuutta. Näin edistetään myös kaupungin ulkopuolelle tapahtuvan työmatkaliikenteen siirtymistä kestävämpiin liikkumismuotoihin.

Liikenteen ja liikkumisen data

Toimenpiteen tavoitteina on jatkaa liikkumisen ja liikenteen datan keräämisen kehittämistä ja hyödyntää dataa entistä paremmin liikennesuunnittelussa ja liikenteenohjauksessa. Lisäksi tavoitteena on kehittää kaupungin työntekijöiden osaamista teeman ympärillä sekä luoda edellytyksiä uusien liikkumisen palveluiden kehittämiseksi kokoamalla yhteen ja avaamalla yksityisen ja julkisen liikennetiedon rajapintoja tai tarjoamalla raportteja kerätystä liikkumisen datasta.

Lahdessa on käynnissä DaLi-hanke (Data Liikenteeseen), jossa kehitetään sekä laajennetaan liikennedatan hyödyntämistä ja parannetaan sen avulla tiedolla johtamista, vaikutusten arviointia ja liikenne-ennusteita. Hankkeen aikana mm. käyttöön otetaan uusia laskentalaitteita ja -järjestelmiä, data-analysiratkaisuja sekä integroidaan niitä käytössä oleviin IT-järjestelmiin. Lisäksi avataan uusia avoimia rajapintoja sekä tehdään datasta helpommin saavutettava esim. karttapalvelun kautta.

Sähköisen liikenteen edistäminen

Toimenpiteellä edistetään ja mahdollistetaan Lahden tavoitetta olla hiilineutraali vuoteen 2025 mennessä. Liikenne on alueen suurin suora päästölähde ja liikenteen sähköistyminen tulee olemaan kulkutapaosuuksien muutoksen lisäksi merkittävässä roolissa Lahden päästövähennystavoitteen saavuttamisessa.

Sähköautoilun suosio kasvaa. Kaupunki voi tukea siirtymää yksityisautoilun osalta edistämällä latauspisteiden rakentamista sekä tukemalla ja mahdollistamalla yhteiskäyttöautojen toimintaa osaltaan. Julkisen liikenteen kannalta tavoite on siirtyä täysin kestäväillä energiamuodoilla liikkuvaan julkiseen liikenteeseen. Tällä hetkellä noin kolmasosa Lahden linja-autoliikenteestä ajetaan sähköbusseilla.

Lisäksi tavoitteena on toimia mahdollistavana ja inspiroivana kasvuympäristönä sähköisen liikenteen edistämiseen ja kehitykseen perehtyneille yrityksille. Kaupungissa toimii Lahti GEM, Lahden sähköisen liikenteen klusteri, joka on yritysten, oppilaitosten ja kaupunkien yhteistyöalusta liikenteen sähköistymisen teknologioiden ja ratkaisujen kehittämiseen. Klusterissa on mukana jo useita kymmeniä yrityksiä ajoneuvotuotannon, latausratkaisujen, liikenteen digitalisaation, logistiikan ja energiatuotannon sektoreilta. Lahti GEM toimii aktiivisesti sähköisen liikenteen kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Tukemalla sähköiseen liikenteeseen keskittyvää tukimusta, koulutusta ja kehittämistä Lahti pyrkii sähköisen liikenteen edelläkävijäksi. Sähköinen liikenne ei ole vain sähköautoja ja akkuja. Se on myös muutos koko energiantuotannossa ja infrastruktuurissa.

